...ckh - Specimen emendationum in Pindari Carmina - 1810

# NATALITIA OCTOGESIMA TERTIA
AUGUSTI AC POTENTISSIMI PRINCIPIS
AC DOMINI
# CAROLI FRIDERICI
MAGNI DUCIS BADARUM
## RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI
LAETANTI PATRIAE SACRA
RITE PIEQUE CELEBRAT
DIE XXII. NOVEMBRIS
## SIMULQUE PRAEMIA
COMMISSIONIBUS VICTRICIBUS DECRETA
ET NOVAS QUAESTIONES PROPONIT
## ACADEMIA HEIDELBERGENSIS.

*INEST SPECIMEN EMENDATIONUM IN PINDARI CARMINA.*

HEIDELBERGAE MDCCCX.
TYPIS IOANN. MICH. GUTMANNI, ACADEMIAE TYPOGRAPHI.

Nihil litterarum incremento magis obest, quam quod nonnullae res plerisque ita adornatae perfectaeque videntur esse, ut neque melius inveniri, neque plenius tractari, neque politius scribi aut dici queant. Quodsi quid prorsus exploratum firmissimeque stabilitum putetur, minuuntur studia hominum, retunditur mentis acies: quique, si dubitassent, in veritatis investigatione strenuam operam posituri, et ingenii vires exercitatione corroboraturi fuissent, ii nunc inertes ingloriam vitam agunt; litterae vero, inter discordias eruditorum saepe florentissimae, compressis eorum contentionibus turpi otio consenescunt, quemadmodum magnas civitates longa pace tristius dilabi videas, quam atrocissimis proeliis infractas. Sed eam rem quamquam in plurimis doctrinis cernes, tamen in iis deprehendes potissimum, in quibus partim ob vetustatem famaeque aliquam constantiam multa creduntur, partim ex tenuibus indiciis maximarum rerum rationes deducendae sunt: inter quas quum antiquitatis studia non referre nemo possit vel mediocriter iis imbutus, suspiciosum oportet esse, qui

operae pretium facere in iis velit, nec quidquam ob praestantis cuiusdam viri auctoritatem temere probare. Singulis hominibus, nisi de parta eruditionis laude deiici volent, numquam subsistendum, sed continuo ardore progrediendum erit, ne intermissione attritis viribus paullatim retro labantur: artium ipsarum, quas illi tractant, diversam naturam esse censes? Immo quantum artes praestantiores sunt quam singuli artifices, quum nonnisi multorum flagrantissima aemulatione ad aliquam perfectionem adduci, numquam unius animo teneri, unius opera absolvi queant, sed per praestantissima ingenia sparsae quodammodo ac divisae sint: tanto magis alter alterum in iis promovendis superare debet, neque, ut ipsius negligentia detrimentum capiant, committere: quippe hae quoque, quamprimum proficere desierint, magno impetu in peius ferantur, necesse est. Sed artium et doctrinarum terminos quis ponere ausit? quis immortalem auram limitibus actis coercere? quis humani animi immensitatem ex suae scientiae modulo existimare? Nam noster animus tot praeclaris dotibus insignis, eo quoque excellit ceteris animalibus, quod horum indolem natura angustis finibus circumscripsit, quos egredi non liceret: ille vastus, aeternus, divinus, infinitate quadam ipsa definitur. Quis igitur sciet, quousque in artibus et doctrinis progredi liceat? quis perfectam abs quoquam ullius rei tractationem contendet? Nonne potius nihil perfectum, affecta omnia confiteare? Haud sane absurdum est magna nomina revereri: etiam laudis aliquid huic verecundiae, neque iniuria, tribui solet: modo ut veritati ius constet, neve

ultra valeat mos ille, quam ad reprimenda immodesta et temeraria iudicia. Igitur qui docemus, vos, qui nobis operam datis, non idcirco docemus, ut in ea, quae acceperitis, iurare cogamus, nostrisque verbis tanquam vinculis impediti, nobis vosmet penitus addicatis et consecretis; sed ut nostra disciplina eruditi atque exculti liberalius pertractare litteras discatis, quas vestris ipsi ingeniis olim ornetis, amplificetis, emendetis, ipsosque praeceptores doctrinae copia et iudicii subtilitate superetis. Hac re aluntur artes et gliscunt: hac re veritas promovetur, errores pelluntur. Quid autem dicetis praeceptorem, sive voce sive scriptis usum, qui, quidquid discipulus invenerit, ad se auctorem revocandum arbitretur? qui aegre ferat, quod sibi a discipulo discendum sit? qui eius placita relinquenti succenseat? Nae istum feneratoria potius vel cauponia indole, quam ea, quae doctum decet, instructum iudicabitis. Sed haec quum nulla aetas non senserit, quid commemorem nostram? quae inter tot publicae privataeque vitae ruinas ac rei litterariae calamitates haud pauca etiam eximia protulit, neque in uno genere patefecit, quantum artes provehantur, ubi spreta priorum hominum auctoritate pro virili quisque parte litteris consulere annitatur. Vidimus enim nostris temporibus universam fere studiorum faciem immutatam: quae olim certa, in dubitationem adducta: quae dubia, nunc explorata: quae falsa prius, ea nunc vera, quae vera, falsa habentur. Atque ut largiar, congerenda materiae mole pristinum aevum nostro praestitisse, tamen hac aetate affirmaverim pleraque et melius digesta et luculentius di-

stincta et elegantius ornata esse: ac si non omnia perfecta sunt, certe hoc quoque opportunum est, quod multa nobis deesse, multa utilia obscurari, multa prava perversaque denuo nasci haud pauci intelligunt.

At sunt fortasse, qui quaerant, quid ego dignum tanto hiatu sim allaturus. Profecto nihil magnopere: neque enim, si vel maxime ingenio valerem, locus hic esset, ubi in ampliora litterarum spatia evagarer. Quidni fatear? Diutius me, quam fortasse oportebat, tenuit gravitate sua illa, in quam incidi, cogitatio, quamquam neque a consilio huius scriptionis, civium academicorum studiis incitandis destinatae, neque abs rei, quam tractaturus sum, ratione prorsus aliena: erit enim saltem, unde excusationem petam, si in auctore egregiorum virorum opera expolito pluscula nostris laboribus relicta esse dixero.

*Pindari* carmina cum Homero, Xenophonte, aliisque remotissimae antiquitatis scriptoribus integerrima ad nos pervenisse vulgo creduntur. Quae res tantum abest, ut vera habenda sit, ut quovis pignore contendam, nullam fere reperiri paginam, quin uno sit vel pluribus mendis inquinata. Quot enim vitia una metrorum ignoratio peperit, quae Heynius recte iudicat ne Alexandrinis quidem grammaticis fuisse cognita; qui si ea mediocriter tenuissent, fieri non potuisset, ut ipse Aristarchus Pyth. III, 25. in fine trimetri dactylici catalectici contra leges artis pro spondeo πρώτῳ re-

scriberet τριτάτῳ. Omnino magnam labem Pindarus traxit ex imperita criticorum interpolatione, antequam textus typis excuderetur; multo minorem ex librariorum oscitatione in his carminibus describendis satis diligentium; postremo aliquam etiam ex recentiorum editorum correctione, qui quum multa restituerent egregie, nescio an plura corruperint: id quod de Ceporino et Erasmo Schmidio inprimis dictum volo. Qua de re quum ante Godofredi Hermanni metrica inventa iudicari non posset, ille magnam partem depravatorum locorum primus indicavit, alios nobis investigandos reliquit. Nempe plurimum ad emendandum Pindarum nobis profuit diligens librorum manuscriptorum usus, quos Pindari editores magis, quam par est, neglexerunt, quod nullius fere pretii esse perperam iis videbantur: ego vero cum intellexissem, inexspectatam inde salutem poetae afferri posse, non modo librorum ab aliis collatorum varias lectiones impensius excussi, sed in novis copiis conquirendis neque operae nec sumptibus peperci, et laetor, doctorum benignissimis promptissimisque studiis adiuto non defuisse eventum. Etenim praeter editiones Aldinam et Romanam, ex scriptis codicibus expressas, praeter ternos Palatinos ab Erasmo Schmidio, quinos Bodleianos ab Oxoniensibus, ac Cizensem et Lipsiensem ab Hermanno collatos, usus sum codice Gottingensi, cuius egregiae varietates excerptae in Biblioth. philol. Lips. 1779, 1780. Vol. I, II emendando textui nondum constanter adhibitae sunt; praeterea binis Moscoviensibus libris, quorum alter bibliothecae Georgiae Augustae adscriptus, alter a Christ.

Frid. Matthaei in Heynii usum collatus est; deinde variis lectionibus fragmenti bibliothecae Cygneae a praestantissimo Martyni - Laguna accuratissime collatae, et libri Hafniensis, a B. G. Niebuhr, nunc Potentiss. Borussorum Regi a consiliis reipublicae, diligenter inspecti, postremo septem codicum Marcianorum, quos vir doctissimus, Iac. Morellius, ad Aldinam editionem, sed tantum usque finem primae Olympicae odae contulit; quas quidem omnes lectiones liberalissimi Heynii debeo beneficio. Porro ipse perscrutatus sum librum Guelferbytanum, ab humanissimo bibliothecae praefecto, Ern. Theod. Langero ad me missum: Leidenses vero libros duos Ge. Heinr. Moser, auditor olim dilectissimus, Parisinos tres iuvenis doctus et accuratus, L. A. Schickardt, Suevus, me petente evolverunt: Augustanis olim, nunc Monacensibus codicibus uti licuit quinque, quorum lectiones maximam partem suppeditavit Frid. Iacobsius, amicus obsequentissimus meique amantissimus: unius tamen varietates negligentius enotatas iam Dav. Hoeschelius cum Er. Schmidio, alterius Reiskius cum Heynio communicaverant: alius accurate factam collationem God. Hermanno acceptam refero. Postremo in bibliotheca Rhedigeriana Vratislaviensi duos Pindari libros servari compereram, quorum alterum in meum usum contulit Schummelius, meritissimus eius bibliothecae praefectus; alterius foedissime scripti specimen idem misit, ex quo vix dignum esse cognovi, qui comparetur. His igitur viris, qui tanto et mei et litterarum amore votis meis satisfecerunt, et nunc gratias ago quam maximas, et olim agam alio eoque

magis conspicuo loco: simulque eos, qui adhuc ineditis copiis instructi sunt, ex quibus aliquid utilitatis ad poetae textum constituendum redundare possit, vehementer rogo, si non mea, certe Pindari causa, quamprimum liceat, eius mihi copiam faciant.

His igitur codicum variis lectionibus comparatis facile erat animadvertere non ex uno eos fonte fluxisse: quapropter nihil antiquius habui, quam ut certis indiciis eos in classes redigerem. Quod agitanti sensim apparuit, quantas Pindarus mutationes passus sit, quantumque ea, quae nunc habetur, scriptura differat a genuina. Primum enim oblitterata grammaticorum temporibus universa lyricorum metrorum scientia versus mature perturbati sunt, admisso toties inepto more integra vocabula inter duos versus distrahendi: quod quam temere fiat, in commendatione de metris Pindari primus demonstravi: necdum id factum poenitet: dum rei veritatem agnoscant, alii inventionis honorem sibi scilicet vindicent: equidem consolabor me Hermanni iudicio, qui in praefatione ad Euripidis Herculem furentem nuper editam „Licebit, opinor," inquit, Boeckhium huius rei auctorem citare, qui non promiserit se de ea re disputaturum, sed disputaverit: quum praesertim nihil causae sit, quare quis alium meliora allaturum fuisse coniiciat." Nec locos invenio, qui nostris rationibus sint contrarii, nisi manifeste corruptos: ex quibus quosdam nondum correctos exempli causa apponam: alios satius erit in aliud tempus differre. Primus est Ol. VI, 87.

ὡς ἄρα μάνυε· τοὶ δ' οὔτ' ἂν ἀκοῦσαι
οὔτ' ἰδεῖν εὔχοντο πεμπταῖον γεγεναμένον. ἀλλ' ἐγ-
κέκρυπτο γὰρ σχοίνῳ βατίᾳ τ' ἐν ἀπειράτῳ.

Fractum hic verbum ἐγκέκρυπτο vides: peius etiam Pal. C. Par. A. Gott. habent ἐγκρύπτετο. Disiungendum est ἐν κέκρυπτο, ἐν autem per hyperbaton ante κέκρυπτο positum pertinet ad σχοίνῳ. Κεκρύφθαι ἐν σχοίνῳ dictum est ut Ol. VII, 105. ἁλμυροῖς δ' ἐν βένθεσιν νᾶσον κεκρύφθαι. Ἐν ita in fine versus collocatum reperitur Eurip. Heraclid. 92:

οἶδ' εἰσακούσας καὶ πρίν· ἀλλὰ τοῦ ποτ' ἐν
χερὶ σᾷ κομίζεις νεοτρεφεῖς κόρους, φράσον.

Hyperbaton simile est Ol. II, 51. λέγοντι δ' ἐν καὶ θαλάσσᾳ, VII, 47. ὅτι νῦν ἐν καὶ τελευτᾷ φέρτατον ἀνδρὶ τυχεῖν, ut ibi edendum ex Ald. Bodl. C. γ. Ciz. Lips. Leid. A. B. Par. A. Aug. B. Vratisl. Gott. Guelph. Mosc. A. B. Nec aliter corrigendum est Ol. VIII, 20.

Τιμόσθενες, ὔμμε δὲ κλάρωσεν πότμος·
Ζηνὶ γενεθλίῳ· ὃν μὲν ἐν Νεμέᾳ πρόφατον,
Ἀλκιμέδοντα δὲ πὰρ Κρόνου λόφῳ
θῆκεν Ὀλυμπιονίκαν.

ubi primum lege δ' ἐκλάρωσεν ex Ald. Mosc. A. deinde ὃν μὲν neque sensui neque versui satisfacit, et invenitur in libris paucioribus: Vratisl. Aug. B. Mosc. A. Guelph. a manu secunda cum Aldo exhibent ὅς σε μὲν, Rom. Par. A. Gott. σὲ μέν. Inde Bothius coniiciebat ὅς μὲν σ' ἐν Νεμέᾳ πρόφατον, in quo tamen vocula μὲν alieno loco collocata est. Legendum potius per hyperbaton praepositionis ἐν:

Ζηνὶ γενεθλίῳ, ἐς σ' ἐν μὲν Νεμέᾳ πρόφατον.
Nec minus bene Pyth. X, 91. Hermannus correxit ἐν καὶ παλαιτέροις.

Vocabulorum fractionem habes etiam Ol. IX, 27, 28.

θάλλει δ' ἀρεταῖς ἴ-
σον τε Κασταλίᾳ παρ' Ἀλ-
φειοῦ τε ῥέεθρον.

et tamen vs. 28. finitur numerus, quum ultima versus syllaba, quae in ceteris strophis longa est, brevis inveniatur str. 3. ant. 3. ant. 4. hiatus autem sit str. 4. Item vs. 27. finis numeri ponendus est, quum neque obsit ulla vocis fractio et hiatus occurrat str. 1. qui neque excusari iure potest neque probabili emendatione tolli. Et vs. 28. quidem fractio vocabuli facile evitatur scribendo παρὰ et Ἀλφεοῦ, ita ut Ἀλφεοῦ contrahatur in dissyllabum, ut Νεμέᾳ, Πυθέᾳ, χρύσεος, γονέων totque alia, de quibus v. Hermann. de dial. Pind. p. X. Et Ἀλφεοῦ praestant Gott. Par. A. Aug. B. Neque offendit παρὰ in fine versus positum: plane enim geminum Ol. XIII, 160. καὶ πᾶσαν κατὰ Ἑλλάδ' εὑρήσεις ἐρευνῶν. Sed quid faciendum priori versu? Legebatur olim ἴσον καὶ Κασταλίᾳ, a Schmidio illatum, unde tamen nihil proficias. Rom. Vratisl. ἀρεταῖς ἴς σον τε: alii libri ἴσσον aut ἶσσον, ad quod in Mosc. B. hoc extat scholium: δύο σσ εἰς τὸ ἴσσον χρὴ γράφειν, ἵν' εἴη τὸ ι μακρόν. ἔνθα δὲ ἔστιν ἕν, βραχὺ ἐστίν. In hoc autem codice recentiorum criticorum opera vehementer interpolato eiusmodi scholium correctionis fere indicium esse solet; ideoque ἴσον coniecturae deberi arbitror ex metro non intellecto natae, et for-

tasse ex Ol. II, 109. petitae, praesertim quum ἴσαον pro ἴσον tantum in interpolatis libris scribatur, ut vs. 97. ἰσαώνυμον ἔμμεν est in Rom. Mosc. B. ignorantibus ibi Graeculis brevem syllabam locum habere. Quid multa? Ne dubites rescribere:

> θάλλει δ' ἀρεταῖσιν
> ἔν τε Κασταλίᾳ παρά
> Ἀλφεοῦ τε ῥέεθρον.

ἐν Κασταλίᾳ idem est quod ἐπὶ Κασταλίᾳ Ol. VII, 31. Nem. VI, 64. XI, 30. Ita saepe reperitur ἐν Νεμέᾳ, hoc est, ἐπὶ Νεμέᾳ, ut ἡ ἐν Κορίνθῳ μάχη. V. Wolf. ad Demosth. adv. Lept. p. 275. Eam vero lectionem agnoscit, ni fallor, Scholiastes vetus, apud quem haec scripta sunt: βρύει δὲ καὶ αὔξεται ταῖς ἀρεταῖς τῆς νίκης ἡ Ὀποῦς, ἔν τε τῇ Κασταλίᾳ πηγῇ, ἐν Πυθοῖ, καὶ ἐν ταῖς τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ, τουτέστιν ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ. Quodsi cum vulgata retineas Κασταλίᾳ, tamen ἐν supplendum erit, propterea quod a praepositione παρὰ accusativum Ἀλφεοῦ ῥέεθρον iunctum habente non potest dativus Κασταλίᾳ pendere.

Ol. X, extr. legitur:

> ὥρᾳ τε κεκραμένον, ἅ ποτ' ἀ-
> ναιδέα Γανυμήδει τὸν πότμον ἄλαλκε σὺν Κυπρογενεῖ.

Metrum horum versuum ita descripserat olim Hermannus:

> – –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ ⏑ – ⏒ ⏑ ⏑́ –
> –́ ⏑ ⏑ ⏑ – ⏑ – –́ ⏑ ⏑ ⏓

quae distributio fractione verborum inde nata refellitur. Neque tamen unus versus ex his tam variis pedibus apte concinnari potest, ideoque non dubito, quin metrum sit hoc:

— ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑
⏑ — ⏑ ⏑ ⏑⏑ — — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ — — ⏑ ⏑ ⏑

Prior versus est logaoedicus dactylicus catalecticus cum anacrusi longa, ut in eadem epodo vs. 6.

— — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑

Ἵλᾳ φερέτω χάριν.

Nulla autem obest fractio; hiatus nunc quidem nullus invenitur; videndum tamen, num epod. 3. olim fuerit, ubi quum vulgo scribatur,

χείρεσσι ποσίν τε καὶ ἅρμασιν,
ἀγώνιον ἐν δόξᾳ θέμενος εὖχος, ἔργῳ καθελὼν,

in libris ab interpolatione purissimis Ald. Par. A. Gott. Pal. C. Mosc. A. credo et in aliis, exaratur ἅρματι, quod nemini fuisset in mentem venturum, nisi primitive obtinuisset. Iam si versus recte ita describuntur, extrema ultima epodo lectio ἅ ποτ' ἀναιδέα vera esse nequit. Schmidius, qui primus intulit τὸν πότμον, quum omnes libri haberent θάνατον, correxit ἅ, τ' ἀναιδέα: quo probato aliter instituenda metri descriptio esset, nisi haec lectio dubia maxime videretur. Nam ἅ, τ' est ex libris minime genuinis Rom. Mosc. B. Lips. Guelph. Aug. A. Vratisl. contra Ald. Par. A. Aug. B. et Guelph. a manu secunda praebent ἅ ποτ' ἀναιδέα. Verum est hoc:

ὥρᾳ τε κεκραμένον, ἅ ποτε
ἀναιδέα Γανυμήδει πότμον ἄλαλκε σὺν Κυπρογενεῖ.

Quod, quum Hermannum per litteras consultarem, ipsi quoque placere comperi. Postremo Ol. XIV. init. primi versus sic legendi:

Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι αἴτε
ναίετε καλλίπωλον ἕδραν,

et in antistropha,

νὶ Ω̃ πότνι' Ἀγλαΐα φιλησίμολπέ τ'
Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου.

Pyth. IV, 376. nunc est verbi fractio:

ἡμιθέων πλόος ἄγαγεν. ἐς Φᾶσιν δ' ἔπειτ' ἐν-
ήλυθον· ἔνθα κελαινώπεσσι Κόλχοισιν βίαν.

Neque ἐνέρχομαι Graecum est: Heynii autem coniectura ἐσήλυθον non tollit difficultatem. Equidem reiecta ea, quam in commentatione de metris Pindari olim professus sum, sententia, conieci ἔπειτεν ἤλυθον, duce Aelio Dionysio ap. Eustath. ad Iliad. Σ, p. 1215. 32. ed. Basil. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς Αἰλίου Διονυσίου φέρεται καὶ ὡς Ἀττικὰ μὲν τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα· τὸ δὲ εἶτεν, φησὶ, καὶ ἔπειτεν Ἰακά. διὸ, φησὶ, καὶ παρ' Ἡροδότῳ κεῖνται. De Herodoto cf. Porti Lex. Ion. Et diserte hoc praebent Guelph. et Gott.; in hoc supra scripto ἔπειτα ab alia manu; Schol. ἔπειτ' ἤλυθον, Aug. C. ἔπι τόν. Posthac idem probatum inveni Hermanno de dial. Pind. p. XXI. qui monet hanc vocem Phrynicho et Phavorino Atticos respicientibus ἐσχάτως βάρβαρον vocari, Pindarum tamen ea non abstinuisse Nem. III, 94 ubi recte Pauwius, καὶ ἔπειτεν Ἀσκλήπιον, quamquam more suo a vero rursus recedens: et ita ibi Par. A. B. Idem an Nem. III, 85. ὅλον δ' ἔπειτεν χρόνον sit restituendum, dubito: sed manifeste reponendum Isthm. VII, 25.

κώμαζ' ἔπειτ' ἀρ' ἀδυμελεῖ σὺν ὕμνῳ,

ubi ἀρ' in solis Ald. Par. B. lectum maxime offendit, Rom.

autem. Par. C. et Schol. habent ἔπειτ' ἐν, addente Scholiaste: περιττεύει δὲ ἤτοι ἡ ἐν πρόθεσις, ἢ ἡ σύν· μιὰ γὰρ ἀρκεῖ. Sed hic quoque Pauwius ἔπειτεν coniecerat.

Nem. X. 76. legitur:

ἐμμάτων. νικαφορίαις γὰρ ὅσαις ἱπποτρόφον ἄστυ τὸ Προί-
τοιο θάλησεν Κορίνθου τ' ἐν μυχοῖς, καὶ Κλεωναίων πρὸς ἀνδρῶν τετράκις.

Corrige,

ἐμμάτων. νικαφορίαις γὰρ ὅσαις Προίτοιο τόδ' ἱπποτρόφον
ἄστυ θάλησεν Κορίνθου τ' ἐν μυχοῖς, καὶ Κλεωναίων πρὸς ἀνδρῶν τετράκις.

Isthm. VI, 12. vulgo habetur:

σωτῆρι προσαίνοντας Ὀλυμπίῳ Αἴγιναν κατα-
σπένδειν μελιφθόγγοις ἀοιδαῖς.

Sed ibi lectionem Αἴγιναν κάτα σπένδειν suppeditat Scholiastes. Tandem Isthm. VIII, 23. scribendum ἀλλά μοι, non offendente enclitica μοι initio lyrici numeri in anacrusi quidem, ut ibid. vs. 21. Nem. IV, 104.

Etiamsi autem versuum ratio a veteribus melius perspecta esset, tamen ipsa Pindarici sermonis difficultas non modo a prosario, sed ab aliorum poetarum dicendi genere alienissimi, largam vitiorum segetem proferre necesse erat. Accedit, quod non pauci iique celeberrimi grammatici in Thebano vate interpretando et emendando operam posuerunt, nec probabile est nihil ab iis in vulgares libros propagatum esse: quin passim in scholiis Aristarchi, Aristodemi, eius discipuli, Asclepiadae, Chaeridis, Chrysippi, Didymi, Dionysii Phaselitae, alio-

rumque emendationes memorantur, quarum nonnullae etiamnunc in textu leguntur, aliae olim in quibusdam circumferebantur codicibus. Qui quidem grammatici quid in suis libris habuerint, ex veteribus inprimis scholiis cognoscas: atque iam tum librariorum vitiis inquinatum poetam fuisse non est quod mirere: quamquam plurima decem primis post Christum seculis nata esse liquet errore librariorum, qui partim in scribendo laberentur, partim interpretamenta pro genuinis vocibus in textum immitterent. His autem mendis contaminati libri erant plurimi: sed in nonnullis alia praeterea accesserunt, de quibus ordine deinceps dicam.

Nempe Pindari libri neque omnes neque in toto opere ex uno manarunt fonte, sed quamquam recenti omnes aevo exarati tamen inter se diversissimi reperiuntur. Olympia omnium maxime novitiorum grammaticorum manus experta sunt, nonnihil etiam Pythia, longe rarius Nemea et Isthmia: et accidit, ut unus idemque codex plures, quod non solet, Pindari partes complectens, Olympia ex interpolato, Pythia ex puro ab interpolatione libro transscripta praebeat. Itaque Aldum in Olympiis ad genuinam Pindari scripturam maxime accedere animadverti, Romanam ab ea mirum quantum abhorrere: sed in Pythiis Aldus passim interpolationem redolet, Romana purior est quam in Olympiis, licet non omnino ab eiusmodi corruptione libera: cum Aldo vero in Olympiis potissimum conspirant codex Gottingensis, Cizensis, Moscoviensis prior, Parisinus primus, Augustanus secundus, Palati-

nus tertius; cum Romana autem Moscoviensis alter, Leidensis alter, Cygneus, Hafniensis: postremo ex utroque genere mixtos iudico Palatinos duos priores, Lipsiensem, Augustanum primum, Guelpherbytanum, Leidensem priorem, Vratislaviensem, plurimosque Bodleianorum. Iam vero potior familia cum Aldo maxime conspirans, etsi multa hos libros insederunt eaque nequissima menda, tamen a recentioribus Graeculis vitiata non est, et convenit fere cum antiquis scholiis, quae adscripta solent esse: altera vero eaque deterior familia istas tenet lectiones, quas scholia recentiorum sequuntur, et ab ipsis horum auctoribus recensita est; quae quidem recensio, quum librariorum errores tolleret permultos, plures intulit novos, quam omnes priorum criticorum editiones, ex quibus hinc inde ductas esse etiam meliorum librorum lectiones, non negabit is, qui in hac re diligenter versatus sit. Attamen nisi prioris classis libri passim correcti ex interpolatis essent, multo forent praestantiores; sed et Aldus ceterique haud raro a meliore scriptura desciscunt, quamquam non omnes uno eodemque loco. Iam recentiorum scholia tantum ad Olympia pertinent: itaque in haec potissimum eorum, qui illa confecerunt, pravas coniecturas illatas videmus: neque tamen defuere, qui Pythia simili cura dignarentur: quodsi haec ex secundo codice Parisino expressa essent, non pauciores in iis interpolati loci reperirentur. Sed scholiorum recentiorum auctores nominantur Manuel Moschopulus Cretensis, Thomas Magister, atque, ut praeteream Ioannem Tzetzam, de quo Heynius in praefatione dixit, Demetrius Triclinius. Demetrio

cur tribuantur, causa est haec Romani editoris annotatio: Οἱ νομίσαντες τὰ σχόλια ταῦτα Δημητρίου εἶναι τοῦ Τρικλινίου τούτου ἕνεκα οὕτως ὑπέλαβον. εὑρέθη γὰρ ἔν τινι τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων ἐπισημείωσις οὕτω λέγουσα· Ἰστέον ὅτι τὰ γραφέντα περὶ τῶν κώλων ἐν ἀρχαῖς πάντων τῶν Ὀλυμπίων ἐπινικίων καὶ τοῦ πρώτου μόνου τῶν Πυθίων παλαιά ἐστι, διωρθώθη δὲ παρὰ τοῦ ἡμετέρου σοφιστοῦ ἤτοι μυσταγωγοῦ κυροῦ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν Πυθίων ἐμετρήθη παρ' αὐτοῦ, πολλῶν τινων τῶν καθ' ἡμᾶς σοφῶν εἰς τοῦτο αὐτὸν προτρεψάντων. καὶ ὅσα δὲ ἐν τῇ βίβλῳ ἐγράφη σχόλια σημειώσεις τινὰς ἔχοντα ἐν ταῖς τῶν λέξεων ἐναλλαγαῖς, ἃ καὶ σημεῖον τὰ διὰ μέλανος κεφάλαια ἔχουσι, καὶ τἄλλα τὰ κατ' ἄλλον τρόπον γραφέντα, καὶ ταῦτα τοῦ αὐτοῦ ἐστίν. Equidem a Triclinio credo aliquot tantum annotationes profectas esse, quae in illo, quem Calliergus dicit, libro invenirentur, non omnes autem, quae in scholiis recentiorum leguntur: quin nonnullae eius animadversiones ne supersunt quidem, si reperta ab Iriarte in codice Matritensi p. 446. Triclinii fragmenta, ex eius in Pindarum scholiis, ut probabile est, fluxerunt: longe plurima a Moschopulo et Thoma conscripta sunt. Apparet hoc ex libro Moscoviensi secundo, in quo his scholiis praefixa est haec nota: Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου καὶ τοῦ Μοσχοπούλου Κρητὸς Μανουὴλ σχόλια ὅτι ἐνθάδε ἔχει ἀρχήν. σημειώσεις τοῦ Μοσχοπούλου: quae verba edidit iam Heynius Praef. p. 61. Continet autem codex praeter haec scholia nonnullis locis pleniora breves in margine annotationes, quibus praecipue eae, quae in textum receptae sunt, lectiones tamquam meliores prioribus laudantur:

haud pauca vero ob metrum et construtionem ab iisdem mutata esse indidem intelligitur. Neque alii scholiorum auctores vocantur in codicibus Augustano, Vindobonensi, Matritensi e Reisero, Nesselio et Iriarte allatis a Fabricio Bibl. Gr. Vol. II, p. 67. edit. Harles. Ex quibus Matritensis liber tantum in decem priores Olympiorum odas scholia continet: neque ulterius pertinent in Hafniensi, in quo desinunt post decimi carminis metrorum expositionem; in eodem vero ad carmen quintum laudatur Moschopulus. Praeterea ii libri, qui scholia recentiora habent, a vita Pindari incipere solent, quae recensita Thomae Magistri opera est: *διωρθώθη δὲ παρὰ τοῦ σοφωτάτου Μαγίστρου*, dicit Hafn., nec multum discrepat Mosc. B. Quibus perpensis tota haec collectio a Thoma instituta et digesta videtur esse, cui post Moschopulum haec debetur textus recensio. Huc ducit et scholium ineditum ad Ol. VIII, 10. ubi in Mosc. B. adiicitur: *Οὐ χρὴ ἄνεται γράφειν οὐδὲ εὐσεβείας, ἀλλὰ πληρέονται καὶ εὐσεβέων καὶ λιταί. οὕτω γὰρ ἔχει πρός τε τὴν σύνταξιν καὶ τὸ μέτρον ὀρθῶς. οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἕτερα ἐκαινοτομήθη τῷ σοφωτάτῳ Μοσχοπούλῳ κἀμοί, ὡς ἐξετάζων εὑρήσεις, ἀνοικείως ἔχοντα πρὸς τὸ μέτρον.*

Neque vero in singulis lectionibus mutandis substitisse isti critici, sed dialecti quoque rationem in his carminibus perturbasse videntur. Nam quum Hermannus in egregia commentatione de hac re nuper edita accurate monstraret, magnam cerni dialecti varietatem quum in singulis carminibus, tum in maioribus illis quatuor operum partibus: ibi quidem

ad numerorum modorumque naturam diversarum formarum sonos a poeta accommodatos esse monuit: Olympiorum autem et Pythiorum, ceterarumque huius collectionis partium in quibusdam vocabulorum formis discrepantia unde orta sit, satius duxi reticere. Non alia autem eius rei causa est, quam editorum ante typorum inventionem libido in recensendo poeta nostro. Quum enim invaluisset opinio, quam etiam Gregorius Corinthus p. 5. sequitur, communi dialecto usum esse Pindarum, critici Doricas formas complures e manuscriptis sustulerunt, et inter eas praecipue Dorica participia primi activi aoristi, quae in Olympiis nusquam reperiuntur, nisi I, 127. ἐλέσαις apud Gregorium, et III, 28. πείσαις a manu recenti in cod. Gott. ceteris locis omnes libri communes habent formas: nam quod II, 165. est τανύσαις et IX, 23. αἰνήσαις, non mirabere, ubi aliter instituta interpunctione optativos agnosces. Sed in Pythiorum codicibus Doricae formae multo sunt frequentiores: in Nemeis atque Isthmiis raro in ullo libro vulgarem deprehendes. Terminatio autem participii huius in αις haud dubie a Pindaro profecta est in omnibus carminibus: quippe ubicunque longa vocalis ante Σ orta est ex absorpta littera N, ibi Pindarus huic substituit vocalem I, ut λέγοντσι λέγουσι λέγοισι, τυχόντσα τυχοῦσα τυχοῖσα, non autem Χαρικλοῖς, sed Χαρικλοῦς ex soluto Χαρικλόος; unde Pyth. IV, 182. corrigendum ex Gott. Guelph Par. A. B. et Bodleianis. Iam quum πείσας sit ex πείσανς sive πείσαντς πείσαντος, ut *amans amantis*, postulabat constantia, ut poeta scriberet πείσαις. Idem utrum tantummodo νιν, an certe lege etiam μιν

admiserit, utrum γλέφαρον, an βλέφαρον, an utrumque, et eiusmodi alia, non nunc consilium est pertractare.

Superest, ut addam exemplum manifestae interpolationis ex meliori librorum scriptura emendandae: quod petam ex Olympica ode decima tertia ab Hermanno Lydiis recte annumerata: in quas ob metri ignorationem non aliter quam in Aeolicas Graeculorum lascivia est maxime grassata. In ea igitur oda ultimos tres strophae versus vulgo deterius descriptos Hermannus ita distribuit:

⏒ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ ⏓
–́ ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ –
–́ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ ⏓
Δίκα καὶ ὁμότροπος Εἰράνα, ταμίαι
ἀνδράσι πλούτου χρύσεαι
παῖδες εὐβούλου Θέμιτος.

Sed duo certe ultimi, ne vocabula frangerentur str. 3. 4. 5. ant. 5. erant coniungendi, ut metrum esset hoc:

⏒ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ ⏓
–́ ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ – –́ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ ⏓

neque huic versuum descriptioni quidquam obest praeter fractam str. 4. voculam ὅππως; quam quidem difficultatem non tollit correctio ὅπως. At ὅππως non reperitur nisi in interpolatis libris: non interpolati, Ald. Gott. Par. A. Mosc. A. Aug. B. habent ὣς τέ οἱ. Iam poterat scribi:

κοιτάξατο νύκτ' ἀπὸ κείνου χρήσιος· ὣς τ'
αὐτέ οἱ αὐτὰ Ζηνὸς ἐγχεικεραύνου παῖς ἔπορεν.

Sed alia offerebatur difficultas str. 2. ubi haec versuum ratio postulabat ut cum vulgata legeretur:

*πεντάεθλῳ ἅμα σταδίου νικῶν δρόμον· οὐκ*
*ἀντεβόλησεν τῶν ἀνὴρ θνατὸς οὔπω τις πρότερον.*

Iam οὐκ displicet haud uno nomine: nam ex vera Buttmanni nostri animadversione, quam in Grammatica posuit, οὐκ in fine periodi contrariam sequitur regulam quam N paragogici appositio et neglectio: nempe ubi N negligitur, ibi ponitur K; ubi additur N, ibi K omittitur: etiam ante vocalem in fine periodi K non assumitur. Itaque quum ex probatissimorum criticorum sententia N ἐφελκυστικὸν in fine versuum, ut in periodorum exitu, etiam ante consonam apponatur, non οὐκ, sed οὐ debebit scribi in fine versus etiam ante vocalem. Sed ut concedam, spectata magis grammatica verborum coniunctione, quam metrico intervallo, οὐκ ferri posse: hoc quidem loco non placet interpunctio ante ultimam versus syllabam, neque praepositum οὐ ceteris verbis, licet hyperbaton, quale hoc est, sit usitatissimum. Ol. II, 15. καμόντες οἳ πολλὰ θυμῷ ἱερὸν ἔσχον οἴκημα ποταμοῦ. Ibid. 40. ἔπαθον αἳ μεγάλα, et 135. ὅρμοισι τῶν χέρας ἀναπλέκοντι καὶ κεφαλάς (ita enim haud dubie scribendum). Pyth. III, 156. λέγονται μὰν βροτῶν ὄλβον ὑπέρτατον οἳ σχεῖν. Sed hoc quoque largiar; illud vero premam, verba τῶν οὐκ ἀντεβόλησεν οὔπω ἀνήρ, non modo Pindarica, sed ne Graeca quidem esse: neque enim, quod vulgo putatur, duplices negationis particulae in Graeca lingua fortius negant; potius, ut apud Latinos, fortiter affirmant, vulgarisque regula de pluribus negandi particulis fortius negantibus restrictius tradenda

est de eo dicendi genere, ubi τῷ οὐ vel μὴ vel inde compositis particulis additur οὐδὲ vel μηδὲ vel inde composita οὐδεὶς, μηδεὶς, οὐδέπω, μηδέπω, οὐδέποτε, μηδέποτε aut alia similia. ut, οὐ γάρ σ', οὐδὲ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐΐσκω, et, οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδέπω οὐδὲν τοιοῦτον πεποίηκεν. Omnino ubicunque negatio repetitur nova quadam addita notione, cumulatur negatio, ut, οὐκ ἐγένετο, οὔτε Κάδμῳ οὔτε Πηλεῖ. Neque aliter Latini: *Nemo ne usquam quidem quidquam tale fecit*, et, *Non accidit hoc, neque in Peleo, neque in Cadmo:* Graeci tamen negatione utuntur crebriore quam Latini. Est haec perita animadversio docti viri in Annal. litt. Heidelberg. P. V, fasc. 3 a. 1808 p. 315. 316. quamquam locus, quem ille ibi ex Max. Tyr. Diss. XXII. et XXVI. correxit, Hom. Odyss. Γ. 28. aliam habet excusationem. V. censorem Homeri Wolfiani in Ephem. litt. Jen. a. 1809. num. 248. p. 167. Quapropter hic non οὔπω, sed οὐδέπω dicendum fuit, et οὐκ est adulterinum, quod abest codicibus non interpolatis Ald. Gott. Par. A. Mosc. A. Aug. B. In Guelph. fuit, sed deletum est: neque id agnoscunt vetera scholia: ὧν εὐτυχημάτων, τῶν τῆς διπλῆς νίκης, οὐδέπω πρότερον εὐτύχησεν ἀνήρ; at recentiora habent: οὐκ ἐπέτυχεν οὐδαμῶς πρότερόν τις ἀνὴρ θνητὸς τούτων. Iam expulso isto οὐκ fulciendi versus causa in promptu erat corrigere:
Δέξαι δέ οἱ στεφάνων ἐγκώμιον τεθμὸν, τὸν ἄγει πεδίων ἐκ Πίσας,
πεντάθλῳ ἅμα σταδίου νικῶντι δρόμον·
ἀντεβόλησεν τῶν ἀνὴρ θνατὸς οὔπω τις πρότερον.
Eleganter νικῶντι dativo οἱ coniungitur in hac structura, et potest lectio mutata videri ab imperitiore quodam, ut vs. 20. ὑπερελθόντων similiter transiit in ὑπερελθοῦσιν: neque durus est dati-

rus *νικῶντι* post praegressum *πεντάθλῳ* ab alio verbo pendentem, ut Pyth. IV, 37. *θεῷ ἀνέρι εἰδομένῳ γαῖαν διδόντι ξείνια πρώραθεν Εὔφαμος καταβὰς δέξατο.* Magnopere placebat haec coniectura, donec viderem singulas : trop'ias hoc ipso loco interpolatas esse excepta prima. Ordiamur ab extrema. Ant 5. vulgo legitur *ὅσα τε*, Gott. Par. A, *ὅσσα τ'*, Ald. Aug. B. Mosc. A. *ὅσα τ'*, adscita prima sequentis versus syllaba in praecedentem. Iam secundum lectionem genuinorum librorum sic intellexi constituendum esse metrum:

⏓ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏓
–́ ⏑ – –́ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ ⏑

Similiter clauditur Ol. VI, epod.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ ⏑
–́ ⏑ – –́ ⏑ – – –́ ⏑ – – –́ ⏑ – ⏓

Cui rationi ne unius quidem obest vocabuli fractio: firmant autem eam plures interpunctiones. Itaque ant. 5. lege ex codicibus:

*ἐν Ἄργεΐ θ' ὅσσα καὶ ἐν Θήβαις ὅσα τ' Ἀρκὰς ἀνάσσων*
*μαρτυρήσει Λυκαίου βωμὸς ἄναξ.*

Ἐν pro vulgari *ἀμφὶ*, quod metricis originem debet, agnoscunt Ald. Aug. B. Mosc. A. cum Schol. vet. in Gottingensi vetus lectio deleta, et post lituram *ἀμφ'* est scriptum. Str. 5. ex codicibus correctis fluxit vulgata *ἐξηκοντάκι γὰρ ἀμφοτέρωθεν γ' ἀδύγλωσσος*, sed Ald. Gott. Par. A. Mosc. A. Aug. B. Ciz. habent *ἐξηκοντάκι δ' ἀμφοτέρωθεν.* Hoc *δὲ* si pro particula *δὴ* positum putabis et sensui satisfiet, et metro, scribendumque erit:

ἔξοχος ἐπέσσεται ἐξηκοντάκι δ' ἀμφοτέρωθεν
ἀδύγλωσσος βοὰ κάρυκος ἐσλοῦ.

Vides hic etiam ancipitem syllabam in prioris versus fine: nam γ' omittunt Ald. Gott. Par. A. Mosc. A. Aug. B. Bodl. Ms. Bodl. α. Cygn. Guelph. Leid. A. B. et haud dubie Ciz. aliique. Ant. 4. vulgo legitur ὁρμαίνων ἔλαβεν Βελλεροφόντας: recte Ald. Gott. Par. A. Mosc. A. Aug. B. habent ἕλε. Igitur haec est vera scriptura:

ἤτοι καὶ ὁ καρτερὸς ὁρμαίνων ἕλε Βελλεροφόντας,
φάρμακον πραῢ τείνων ἀμφὶ γένυι.

At str. 4. ex iisdem libris leges:

κοιτάξατο νύκτ' ἀπὸ κείνου χρήσιος· ὡς τέ οἱ αὐτὰ
Ζηνὸς ἐγχεικεραύνου παῖς ἔπορεν.

Ant. 3. ante vocem πατρὸς vulgo legitur μὲν, contra usum sermonis; μὲν omittit Gott. et Aug. B. In Guelph. idem deletum est; Schol. vet. δὲ habet: Aldinam ceterosque libros hoc loco ipsa interpolatio insedit. Vera lectio est:

ἐξεύχετ', ἐν ἄστεϊ Πειράνας σφετέρου πατρὸς ἀρχὰν
καὶ βαθὺν κλᾶρον ἔμμεν καὶ μέγαρον.

str. 3. articulus τὸν ante γάμον abest a Gott. et Aug. B. et melius profecto. Itaque scribe:

καὶ τὰν πατρὸς ἀντία Μήδειαν θεμέναν γάμον αὐτᾷ,
ναΐ σώτειραν Ἀργοῖ καὶ προπόλοις.

Ant. 2 μὰν post τρία omittunt Gott. Aug. B. Par. A.; alii, ut Rom. et Mosc. B. Aug. A. μὲν, Bodl. γ. μήν. Hermanno ob sequens principio epodi δὲ verum videbatur μέν. Sed hoc cum libris delendum: ἔργον apud Homerum habet digamma. Lege igitur:

*τὠυτοῦ κρανααῖς ἐν Ἀθάναισι τρία ἔργα ποδαρκὴς*
*ἁμέρα θῆκε κάλλιστ' ἀμφὶ κόμαις.*

Iam str. 2. ex libris legendum:

*πεντάθλῳ ἅμα σταδίου νικῶν δρόμον ἀντεβόλησεν*
*τῶν ἀνὴρ θνατὸς οὔπω τις πρότερον.*

Ant. 1. vulgo est *εἰν ἀέθλοισιν*, quamquam *εἰν* nusquam dixit Pindarus, nisi in composito *εἰνάλιος*. Ald. Gott. Par. A. Aug. B. Bodl. *γ*. habent *ἐν ἀέθλοισι*. Scribe:

*ἄκραις ἀρεταῖς ὑπερελθόντων ἱεροῖς ἐν ἀέθλοις,*
*πολλὰ δ' ἐν καρδίαις ἀνδρῶν ἔβαλον.*

Supersunt versus str. 1.

*Δίκα καὶ ὁμότροπος Εἰράνα, ταμίαι ἀνδράσι πλούτου,*
*χρύσεαι παῖδες εὐβούλου Θέμιτος.*

Sed hic locus non eget emendatione; potius enim ultima syllaba vocis *ταμίαι* coalescit cum prima in *ἀνδράσιν*, Attica illa synizesi ne ab Homero quidem aliena. Il. *α*, 277. *Πηλείδη, ἔθελ' ἐριζέμεναι. ε*, 446. *ἡ εἰσόκεν, ρ*, 89. *ἀσβέστῳ οὐδ' υἱόν.* Odyss. *ζ*, 375. *ὦ ἀρίγνωτε, α*, 224. *εἰλαπίνη ἠὲ γάμος*, et frequenter *Ἐνυαλίῳ Ἀργειφόντῃ*. V. censorem Wolfianae Homeri editionis l. l. p. 126, Inprimis etiam *δὴ* coalescit cum sequente vocali, ut Odyss. *ο*, 477. *ἀλλ' ὅτε δὴ ἕβδομον ἦμαρ.* Quis igitur mirabitur, si in dactylicis Pindarus eadem usus est libertate? Sic Isthm. VIII, 11. 12. *ἢ ὅτ'* est contractum, Pyth. XI, 84. *ἄτα εἰ*, ubi ex Rom. legendum:

*ξυναῖσι δ' ἀμφ' ἀρεταῖς τέταμαι. φθονεροὶ δ' ἀμύνονται*
*ἄτα. εἴ τις ἄκρον ἑλὼν ἀσυχᾷ τε νεμόμενος αἰνὰν ὕβριν,*

et cetera. Grammatici autem versus, in quibus synizesis ad-

missa est, ob imperitiam corrupere plurimos, ut Ol XIII, 72.
οὐ ψεύσομ' ἀμφὶ Κορίνθῳ, Σίσυφον μὲν πυκνότατον παλάμαις ὡς θεόν.
Recte optimi libri Gott. Par. A. οὐ Σίσυφον μὲν, repetita negandi particula noto grammaticis usu, ex quo corrigendum censeo Pyth. III, 190.

ὄλβος οὐκ ἐς μακρὸν ἀνδρῶν ἔρχεται,
οὔ, πολὺς εὖτ' ἂν ἐπιβρίσαις ἕπηται.

Porro Nem. V, 36.

εἰ δ' ὄλβον ἢ χειρῶν βίαν ἢ σιδαρίταν ἐπαινῆσαι πόλεμον δεδόκηται,
μακρά μοι
αὐτόθεν ἅλμαθ' ὑποσκάπτοι τις· ἔχω γονάτων ἐλαφρὸν ὁρμάν,

in libris Ald. Rom. Par. B. credo et Aug. C. reperitur δ' αὐτόθεν. Hoc est δὴ αὐτόθεν; sic δὴ initio versus positum Ol. III, 45. sed ubi synizesin patitur, passim scriptum est δ', ut apud Homerum, μὴ δ' οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, de quo dixit censor l. c. 154. et in nostro, quem supra explicui, loco, ἑξηκοντάκι δ' ἀμφοτέρωθεν, ubi quam apta sit haec particula, exemplis Hermannus demonstravit. Quemadmodum vero apud Homerum prima in ἐθέλω semel cum praecedente longa vocali synizesin facit, sic Pindarus saepius hoc admisit, Ol. II, 176. λαλαγῆσαι ἐθέλων, Pyth. X, 9. Ἱπποκλέα ἐθέλοντες, Isthm. VI, 63. θυμῷ ἐθέλων: quibus omnibus locis nunc legitur θέλω. Sed neque Homerus neque Pindarus utuntur verbo θέλω. Itaque apud Nostrum Nem. X, 157. scribendum est duce Schmidio, αὐτὸς Οὔλυμπον κατοικῆσαι ἐθέλεις, et Isthm. VIII, 62. ἄλοχον εὐειδέ' ἐθέλων, et sic ubicunque brevis vocalis ante vocem θέλω occurrit, illa abiicienda, et forma ἐθέλω repo-

nenda est. Ita Pyth. I, 121. cod. Aug. suppeditat ἐθέλοντι. Corruptionis inde convincitur Pyth. II, 128. ἐν Αἰολίδεσσι χορδαῖς θέλων: ubi lege ἑκὼν, ut bis invenio in scholiis, hoc est ἄσμενος. Sic Ol. XIII, 136. Pyth. IV, 165. Hesychius: ἑκών· θέλων, βουλόμενος; et similia passim apud glossographos. Pertinent haec minutula ad orthographiam poetae, in qua non mediocris opera futuro editori collocanda est, ut textus ad genuinam Pindari dialectum propius accedat; ut quaedam formae, e. c. ἥκω, prorsus, aliae, ut ἐκεῖνος, atque eiusmodi plures, certis locis expellantur; ut apostrophorum et augmentorum ratio magis constet; ut ne mensura syllabarum et versuum amplius laboret: sed in nonnullis ea res, satis spinosa et exilis taediique plena, tantis septa est difficultatibus, ut eam desperem umquam esse quemquam prorsus expediturum.

Gratias nunc agamus Deo Optimo Maximo, qui suam clementiam in unoquoque nostrum tot quotidie beneficiis spectatam, hoc quoque nomine voluit huic academiae expertam esse, quod preces nostras religiosissimas, pro salute MAGNIFICENTISSIMI RECTORIS, CAROLI FRIDERICI, MAGNI DUCIS BADARUM, quotannis fundi solitas, ita exaudivit benivole, ut rei publicae votis ex hoc loco denuo nuncupandis nihil reliquerit optandum, nisi ut iis, quibus eum auxit, muneribus, AUGUSTO PRINCIPI frui liceat tamdiu, quam sua passura sint consilia, eaque ipsa sint vel diutissime. Quidquid enim sive animi sive fortunae bonorum in orbis terrarum praesides supremum numen cumulare potest, in ILLUM videmus collatum esse uberrime; qui natus antiquissima ducum Zaringicorum gente, in civitate mediocri, sed satis opulenta, et quod maius est, civibus optimorum principum, quibus parebant, amantissimis moribusque modestis eximie florente, in adolescentia est artibus (rarum in principe) perfecte institutus: vir gubernandae rei publicae aptissimus, consilii plenus, laboriosus, affabilis, iuxta parcus

atque splendidus, maritus ac pater optimus felicissimusque, severus numinis virtutisque cultor, aequissimus subditis iudex ac dominus, litterarum stator munificus, denique omnibus, quotquot ornant vitam mortalium, animi ingeniique dotibus insignis. Nec defuerunt exterae felicitates: magnorum regum et imperatorum affinitas: promoti in extrema senectute terrarum fines: aucta imperii dignitas: sapientiae ac bonitatis fama per orbem volitans. Quid igitur superest, quod EI apprecemur, quum coelum, quod aiunt, digito attingat? Acclamandum profecto beatissimo seni Pindaricum illud:

ὑγίεντα δ' εἴ τις ὄλβον ἄρδει
ἐξαρκέων κτεάτεσσι καὶ εὐλογίαν προστιθεὶς, μὴ ματεύσῃ θεὸς γενέσθαι,

et quod ibidem legitur:

ἐπιτερπόμενον φέρειν γῆρας εὔθυμον ἐς τελευτάν
υἱῶν πατρὶ παρισταμένων.

Eadem vero felicitas, hoc est, interprete Cicerone, honestarum rerum prosperitas, contingat AUGUSTO MAGNO DUCI HEREDI, nepoti et collegae imperii, atque universae domui Augustae nominique Badensi, postremo huic universitati litterariae, quae quum ceterae Germaniae, tum patriae nostrae studiis consulit tam fructuose.

Sed quam liberalem AUGUSTUS PRINCEPS, humanissimorum consiliis amicorum usus, litteris impendat curam, quum ex omnibus, quotquot de studiis regundis sanciuntur, legibus, tum inde potissimum cognoscas, quod, quum exterae scholae indigenis antehac essent interdictae, nunc quidem decretum est, ut, ubicunque vellent, claris magistris dare

operam iis liceret: quae res eo nos maiore affecit laetitia, quod ceteras quoque Germaniae civitates, perspectis iis malis, quae ex sublata studiorum libertate serius ocius nascuntur, nobilia exempla speramus secuturas. Nam quod putant nonnulli, damnosum hoc civitati fore, si iuvenes studiosi extra patriam in discendas litteras opes erogarent, hoc quam sit absonum, quis est, qui non perspiciat? Quid enim? merces quotidiano usui necessarias ex alienis regionibus importare liceat; doctrinam, et rei publicae utilissimam, et singulis vita ipsa cariorem, non liceat? In his vero terris etiam aequior fuit ea lex, quod in nostram academiam tanto undique numero peregrini confluunt, ut his destitutae maior civium pars deficeret. Itaque hoc quoque in nostrarum rerum incrementum est egregie institutum, nec poterit umquam huius artium sedis detrahere dignitati, quamdiu in pristino permanebit flore. Quidni autem permaneat, MAGNIFICENTISSIMI RECTORIS aucta beneficiis, saluberrimisque legibus nuper conditis temperata prudentissime?

Iam de libellis sollertiae palmam ab AUGUSTO PRINCIPE propositam ambientibus lata singulorum ordinum iudicia nobis sunt renuncianda: in quibus utemur iisdem fere et sententiis et verbis, quae a spectatissimis collegiis accepimus tradita. Et *Theologiae* quidem professores superiore anno voluerant,

> „*Ut locus de baptismate exponeretur exegetice et historice, ac monstraretur, qua ratione ex instituto Christiano nostra aetate esset tractandus.*“

Sed nulla oblata est Ordini commentatio. Causas exquirere longum est. Nam neque rei difficultas ea erat, quae post doctissimorum hominum studia superari non potuisset, nec librorum deerat copia, quorum notitiam Ordo in scholis, usum bibliotheca suppeditabat academica. Ac quum profecto haud facile quemquam auditorum ab rei tractatione deterrere potuerit virium infirmitas: nempe doctiores in iis et fuerunt et nunc sunt: praeter timiditatem ab ingenui iuvenis indole haudquaquam abhorrentem ac contractum studii academici tempus nulla prorsus comparet causa.

Agite dum, Commilitones, colligatis animos, quos novae attendatis quaestioni Vobiscum communicandae. Quippe hac postulamini,

„*Ut sacramenti notionem vere Christianam explicetis accuratius, habita praesertim ratione doctrinae Catholicorum ac Protestantium.*"

*Jureconsultorum* collegium hanc proposuerat scribendi materiam:

„*Ius disparagii in terris Foederi Rhenano adscriptis; ita ut expositis primum summatim principiis et virorum doctorum opinionibus pro novissima conditione Imperii in Germania Romani, deinceps ratio inprimis haberetur principum tum supremorum tum subiectornm, comitum item ac nobilium.*"

Unus tantum exhibitus est libellus, inscripto symbolo: *Non tam turpe est vinci, quam contendisse decorum.* Non desunt in eo, quae a severo iudice merito reprehendantur. Nonnulla

namque omisit auctor, quae accuratius perpendenda erant: ita in decantato capitulationis Caesareae de disparagiis loco in causas legis non indagavit, atque in iure Foederis Rhenani explicando singularum civitatum constitutiones leviter admodum tractavit. Praeterea alibi, ut in variis iureconsultorum de disparagii notione sententiis recensendis ordine usus est minus perspicuo et rectae rationi parum congruo. Postremo sermonis nitorem nimium quantum neglexisse, neque ab ipsis vitiis satis sibi reperitur cavisse. Tamen quia tum assidua diligentia neque infelici successu in explicanda proposita quaestione versatus est, tum ingenii acumen atque haud vulgarem in iure civili eruditionem comprobavit: eiusmodi specimen, a iuvene non docendi, sed discendi et exercendarum virium causa inter cetera studia elaboratum, omnibus numeris absolutum esse non posse, perpendens Ordo, auctorem praemio iudicavit haud indignum. Resignata hoc ipso die pro concione schedula comparuit nomen:

GEORGIUS LUDOVICUS MAURER,
HEIDELBERGENSIS.

In proximum annum commendatur civibus
„*Historia iurium, quae ex Romanorum placitis sunt patri liberis intestato defunctis superstiti in bona eorum, ita quidem enarranda, ut tam ius in peculia liberorum, quod antiquitus vi patriae potestatis obtinuit, quam ius succedendi civili iure, edicto Praetoris et Imperatorum decretis stabilitum pertractetur, et quatenus iis in novissimo iure locus sit relictus, diligenter exponatur.*“

*Medicorum* ordo quaesiverat:

„*Quaenam est* vis, *quae dicitur, nervea in corpore animali? Quid est, quod ea differat a vi vasorum? Eademne ea per totum corpus grassatur, an vero diversa est in singulis partibus organismi animalis, in encephalica, sensoria et motoria? an ea organa vitae gubernat et moderatur, ac quanam ratione? Anne natura eius experimentis galvanicis et chemicis, praesertim ope Volticae columnae instituendis, indagari potest? Anne in morbis nervea vis vasorum viribus substituitur? Fitne hoc in aegroti perniciem, an in levamen aut salutem? Postremo quando et quibusnam conditionibus evenit alterutrum?*"

Ex binis, quae ordinis iudicium subierunt, commentationibus, altera distincta hoc symbolo, *In arduis audere iuvat*, ita brevis, imperfecta et inconcinne scripta est, ut ad praemii laudem ne accedere quidem posse videretur: altera, quae notatur tessera hac, *Opinionum commenta delet dies, veritatem firmat*, diligenter elaborata est, singulosque quaestionis locos recte distinxit, et praecipue discrimen, quod statuendum est inter vim vasorum organicam et nerveam vim, probe notavit, omninoque physiologicam partem satis accurate absolvit. Sed pathologicam, curandis morbis longe utilissimam, imperfectam reliquit auctor. Ita illa quaestionis pars, anne vis nervea vasorum viribus in morbis substituatur, tantum non omnino neglecta, ac nonnisi in transitu tacta est ibi, ubi de typho agitur, atque ita quidem, ut in aegroti perniciem fieri hoc dicatur: sed de iis morborum formis, ubi automaticae vires animalibus succurrunt, ubi illae his ad aegroti le-

vamen iunguntur, aut ubi evenit contrarium, nihil invenitur quidquam. Tamen quum reputasset Ordo, tantam esse propositae quaestionis difficultatem, ut mirum videri non possit, si non in omnibus rebus Collegio satisfecerit auctor, hunc ipsum praemio constituit ornare, ornavitque, resignata chartula,

ALEXANDRUM HAINDORF,

HAMMENSEM GUESTPHALUM.

Iam in sequentem annum *Medicinae* professores hoc proponunt:

„*In persanandis capitis laesionibus utrum frigida praestent in calida fomenta, quum adhuc ambiguum sit apud chirurgicae artis peritos, postulat Ordo, ut singula recenseantur genera, in quibus frigida cranio in quibusque calida adhiberi consentaneum sit, idque respectu potissimum triplicis status morbosi, compressionis, commotionis et inflammationis encephali; neque in eo acquiescit Ordo, ut una vel altera laudetur ratio, sed causas quoque huius iudicii vult aperiri.*"

Postremo *Philosophorum* ordo ex *mathematica* disciplina ante annum proposuerat hoc:

„*Euclidis Elementis quum varia problemata et theoremata inseri queant, quae ex ipsius propositionibus solvi quidem ac demonstrari, non tamen sine acumine ac sollertia possint: Ordo postulat, ut in illis colligendis et disponendis, adiiciendisque resolutionibus ac demonstrationibus geometriae studiosi contentionis periculum faciant.*"

Quae oblata est, una commentatio, inscriptam habet tesseram hanc: *Scribimus indocti doctique.* De qua ita iudicandum

censuit Ordo. Nempe quum postulari nequeat, praesertim in mathematicis, ut scriptis de praemii laude concertantibus ipsi doctrinae nova affundatur lux, sed ut ii, qui ad eiusmodi studium adiecerint animum, industriae et ingenii edant specimina: non dubitavit Philosophorum collegium praemio afficere eum, qui partim diligenti satis delectu plures congesserit geometrarum propositiones, quae vel perito artis, nisi curatius attenderit, possint aliquamdiu molestiam adspergere, partim a se inventas addiderit novas, quae Euclidis elementis insererentur, haud profecto indignas visas; quique eas explicuerit sollerter, concinne, perspicue, deductis ex ipso Euclide argumentis. Quamquam fatendum, neque ab erroribus liberum esse auctorem pluribus, neque a negligentiae culpa in quibusdam demonstrationibus in se admissa, nonnullaque ita tractasse, ut ab Euclideae ratione geometriae prorsus descisceret. Inprimis autem Latinus sermo tot est festinationis inquinatus vestigiis, ut, si forte typis excudendam commentationem tradere auctor statuat, hoc ne faciat prius, quam eam a capite ad calcem retractarit, non postulare non possit Ordo.

Huius commentationis, reclusa schedula, comparuit auctor

GEORGIUS LANGSDORF,

HEIDELBERGENSIS.

Ex *politica* vero *scientia* cum Ordo delegisset quaestionem satis gravem,

„*Quid interesset inter veterum coloniarum formam et rationem, ac novarum post Americam detectam condita-*

*rum, et quasnam mutationes Europae civitatum nexus et conditio inde p ssa esset,"*

nullum tulit responsum.

Tandem ex *antiquitatis studiis* placuerat Ordini,

„*Ut inquireretur accuratius in scenicae poeseos Graecorum origines nondum in clara luce positas, quo tempore, loco, quibus occasionibus, quibus rebus faventibus, ex quibus carminis generibus, quibus auctoribus, singulae eius partes provenissent, quibusque incrementis auctae adolevissent ad aetatem eius perfectionis, quam Socratis temporibus habuisse videmus: appendicis loco breviter additis, si libuisset, iis casibus, quibus afflictae postea iacuissent.*"

Auctor unius, quae Ordinis iudicio subiecta est, commentationis, insignitae verbis Aristotelis, Ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων, dignus est philosophiae professoribus visus, qui palmam referret in medio omnibus positam, de qua cum praemii aemulis pluribus, sed nimia inconstantia inceptam viam mature omittentibus, contenderat generose. Et is quidem nobile argumentum diligenter, copiose, erudite, nec non ingeniose tractavit, novis quin etiam aliquot illustravit inventis: qui, si in quibusdam rebus versatus esset cautius, si ab Richardo Bentleio, ingentis sagacitatis viro, discere maluisset quam dissentire, si veterum scriptorum nonnullos locos, ut Herodoti narrationem de Sicyoniorum tragicis choris in Adrasti honorem actis, melius esset interpretatus, postremo si tragoediam, cuius vera origo haud eum latuit, a mysteriorum sanctitate duxisset alienam, plurimis libelli sane quam

haud absurdi partibus album Ordo poterat adiicere calculum; nisi quod sermone auctor usus est adeo rudi, adeo vitioso, adeo inculto incomptoque, ut barbariem potius quam probo utriusque linguae studio subactum redoleat ingenium. Quapropter iuveni cetera docto et acuto, quem ob rerum et sententiarum praestantiam ubertatemque laude sua noluit defraudare, idem, quod geometricae commentationis auctori, suadet Philosophorum collegium; atque hac oblata occasione declarat, *qui in argumentis ad historiam et antiquas litteras pertinentibus sint apud sese in certamen descensuri, iis, si nolint spe excidere, ante omnia opus esse dictione pura et eleganti.* Sed reclusa schedula victor renunciatus est

GUILELMUS MÜLLER,

SPIRENSIS.

Superest, ut promulgentur ternae a *Philosophorum ordine* in proximum annum propositae quaestiones, ex quibus prima est haec ex *historia*,

„*Ut in vetustissimarum, quae extant, legum Germanicarum, Salicae, Ripuaricae, Baioaricae, Alemannicae, Langobardicarum et reliquarum, inquiratur originem et αὐθεντίαν; ut eaedem leges inter se comparentur, quaeque sit peculiaris cuiusvis ex illis indoles et natura, doceatur; denique ut ex his legibus ea omnia commemorentur atque illustrentur, quae ad cognoscendos populorum, quibus scriptae sunt, mores facere possint;*“

altera ex loco de *rebus publicis*, ad quam quum proximo superiore anno responsum non sit, placet Ordini, ut angustioribus finibus limitata repetatur verbis his:

„*Explicetur ratio coloniarum Ionicarum, praesertim quae in Asiam deductae sunt, omissis iis, quae ad historiam Graecorum universam pertineant; quo singularum civitatum origines, opes, reique publicae status ac vicissitudines pateant, et necessitudo monstretur, quae universas inter se iunxerit; coloniarum autem ex illis oris profectarum adumbratio exhibeatur;*"

postremo tertia ex *oeconomicis* haec:

„*Ex Muschenbrockii, Parentii, Buffonii, Duhamelii, Girardi et aliorum libris colligantur et novis conatibus augeantur experimenta, quibus materiae ac lignorum aedificiis machinisque construendis idoneorum exploretur cohaerentia, ratione potissimum habita aetatis lignorum ac siccitatis ex pondere specifico inveniendae; deinde, quoniam, quo durabilior est materies, eo habetur praestantior, exquiratur eorundem durabilitas pendens e facultate variis reactionibus chemicis resistendi; postremo ostendatur, quibus usibus unaquaeque materiae species nata sit, quibusque remediis corroboretur ac duretur;*"

ac quod iis, qui ad solvendam oeconomicam quaestionem sese conferrent, semel permissum est, ut vernaculo sermone aeque uterentur ac Latino, id quidem ius iterum conceditur in eodem argumento.

Hactenus haec. Ceterum quum prioribus annis exteri potissimum iique partim longinquis e terris ad nos profecti,

Bavari, Guestphali, Borussi, Hungari, praemii fructum essent adepti, ex indigenis autem hucusque tantum unus; nunc laetamur nostratum ac vicinorum plures tenuisse metam. Qui ut patriae nobisque perpetuo honori, ac litteris sint ornamento, etiam atque etiam optamus vehementer.